

46°	› Gregorius Lamberti,	gouverna 13	›	mort, 713.
47°	› Amandus Neiryneck,	›	8	› — 1721.
48°	› Judocus Gramon,	›	13	› — 1732.
49°	› Folquinus Gramon,	›	4	› — 1736.
50°	› Godefredus Collier,	›	1	› — 1739.
51°	› Maurus Eloy,	›	21	› — 1760.
52°	› Paulus Dierixen,	›	15	› — 1773.
53°	› Petrus Coudelier,			› — 1788.
54°	› Paulus de Brouwere,			› — 1803.

CATALOGUS ABBATUM MONASTERII ALDENBURGENSIS

AB ANNO 1084 AD 1797.

Temporibus Dagoberti regis Francorum, cujus A millesimo octuagesimo quarto, et prefuit eidem annis tribus. Qui clausit diem extremum anno Domini millesimo octuagesimo septimo (XVIII Kl. Sept). (43°).

Temporibus Dagoberti regis Francorum, cujus regni gubernacula inceperunt anno Dominicæ Incarnationis sexcentesimo decimo quarto (43), ac de ipsius regis licentia primitus constructum est templum sancti Petri in Aldenborch, a St^o. Ursmaro episcopo dedicatum, atque consecratum. Quod diuturna stabilitate viguit, longa ætate senuit et proluxa vetustate corrui. Post multa vero annorum curricula, id est anno dominicæ incarnationis millesimo quinquagesimo sexto reinceptum ac reparatum est, a Domino Rabodo Tornacensium ac Noviomensium episcopo reconsecratum. Et hoc, anno dominicæ incarnationis millesimo septuagesimo, prima die mensis Maii.

Et quia nobilis vir Conon, camerarius Flandriæ et ejus uxor Hæbecca istam ecclesiam in beneficium B castrale possederunt, tradiderunt eam comiti Roberto. Robertus vero comes eandem tradidit Rabodo Tornacensium ac Noviomensium episcopo predicto. Episcopus vero cum Waltero archidiacono, laudante clero, liberam et expeditam condonavit sancto viro Arnulpho Suessionensium episcopo, illique canonicam de eadem fecit investituram. Qui Arnulphus Suessionensium episcopus predictus eam fundavit in abbatiam et congregationem monachorum ordinis S^{ti}-Benedicti. Et hoc, anno Domini

(43) Il est fait mention dans la petite chronique, page 25, de la permission accordée par Dagobert à saint Ursmar, de bâtir une église à Oudenburg; nous avons cru, en comparant les dates, devoir attribuer cette concession à Dagobert III qui règne de 711 à 715. L'auteur de ce catalogue l'attribue à Dagobert II qui mourut en 638, quelques années avant la naissance de saint Ursmar, qu'Henschenius fixe entre l'année 644 et 645. Nous n'avons aucun moyen de concilier ces dates, ou d'expliquer ces erreurs. On remarquera encore que le commencement du règne de Dagobert est fixé à l'année 614, tandis qu'il doit être fixé à l'année 628, ou plutôt à l'année 623 où Clotaire II donna son fils fort jeune encore, aux Austrasiens, pour les gouverner.

(43°) L'auteur du catalogue a placé ici les armes de St-Arnould. Une main du xve siècle y a joint ces

Cui successit dompnus ARNULPHUS, filius sororis predicti sancti viri, primus abbas istius monasterii. Qui rexit annis octo, et obiit anno Domini millesimo nonagesimo quinto.

Abbas GERVINUS, secundus [consecratus Gandavi apud S^o-Petrum]. Quondam religiosus S^{ti}-Winnoci Bergensis, vir honestæ vitæ ac sanctæ conversationis, sicut in libris nostris melius patet (44). Rexit annis decem, et resignavit anno Domini millesimo centesimo quinto. (Supervixit annis duobus, sepultus in Brabantia (17 Aprilis).

Abbas HARIULPHUS tercius (45), quondam religiosus S^{ti}-Ricarii in Pontivo. Vir totius prudentiæ et miræ discretionis. Cujus sollicitudine anno regiminis sui XVI^{to} levatum est de terra sanctissimi presulis Arnulphi corpus, anno tricesimo quarto depositionis ejusdem primi fundatoris istius monasterii predicti (46). Insuper viriliter ac legitime defendit ecclesiam sibi commissam, contra abbatem et religiosos S^{ti}-Medardi Suessionensium, qui eam nitebantur redigere sibi in prioratum, ut clarius patet in aliis scriptis (47). Rexit digne et laudabiliter triginta

mots : *Hæc insignia sunt S^{ti}-Arnulphi, episcopi Suessionensium, qui fuit inchoator primus cenobii Aldenborgensis.* Voyez le tableau général.

(44) On voit ici que le catalogue des abbés n'est qu'un extrait des annales plus développées que l'on conservait dans la bibliothèque du monastère, et dont nous avons sans doute à déplorer la perte.

(45) Le manuscrit porte *Hariulphus*; Sanderus lit: *Arnulphus*; les PP. Mabillon et Cuper lisent: *Hariulphus*, comme le ms.

(46) Ce fut en effet 34 ans après la mort du saint fondateur, c'est-à-dire l'année 1121, qu'eut lieu l'élévation de son corps, d'après la vie publiée par le P. Cuper, dans les *Acta Sanctorum*, dont nous avons sous les yeux un excellent ms.

(47) La grande chronique ms. contient les pièces de ce débat à l'année 1141.

octo annis, et obiit anno Domini incarnationis millesimo centesimo quadragesimo tertio (16 Augusti) cujus anima partem beatæ resurrectionis obtineat.

Abbas BALDRANNUS (48) quartus. Quondam prior Løbiensis ecclesie: [in partibus Hannoniæ] rexit annis duobus, et obiit anno millesimo centesimo quadragesimo quinto (17 Maii).

Abbas MARCILIUS quintus. Quondam religiosus S^ti-Bertini, in S^to-Audomaro. Rexit annis viginti quinque et obiit anno Domini millesimo centesimo L^{xx}° (18 Julii).

Abbas HERMANNUS sextus. Quondam religiosus Sancti Nichasii Remensis, qui confederavit fraternitatem inter ecclesiam S^ti-Petri in Aldenborch et Sancti Nichasii Remensis: rexit annis xvii, et obiit anno m^o centesimo L^{xxxvii}° (prima Octobris).

Abbas BALDUINUS, septimus. Quondam religiosus S^ti-Winoci Bergensis, rexit annis tredecim et obiit Colonie, anno Domini millesimo ducentesimo (10 Novembris).

Abbas WITTUS, octavus. Quondam religiosus S^ti-Petri Gaudensis, rexit annis undecim et obiit anno Domini millesimo ducentesimo (27 Novembris).

Abbas HENRICUS, nonus. Rexit laudabiliter annis viginti quinque et obiit anno Domini millesimo ducentesimo trecesimo sexto (27 Julii).

EPITAPHIUM PREDICTI.

*Hic jacet Henricus, abbas pius atque pudicus,
Justitiæ legis exemplar, formaque gregis.*

Abbas GERARDUS, decimus, ex nostris, sub cujus tempore curtis nostra de Boomburch combusta est, igne latenter immisso [anno m cc xlvi in nocte SS. Simonis et Judæ Apostolorum] ac conventus dispersus est [duobus annis]. Rexit annis decem et obiit anno millesimo ducentesimo quadragesimo sexto (4 Decembris).

Abbas ROBERTUS, undecimus. Quondam religiosus ac cellerarius S^ti-Martini Tornacensis; postea monachus de Thosan, rexit annis quatuor, et obiit anno Domini millesimo ducentesimo quinquagesimo. [Hoc eodem anno debitorum mole pregravatus, dispersus fuit conventus noster tribus annis.]

Abbas JOHANNES, duodecimus. Quondam religiosus ac elemosinarius S^ti-Petri Gandensis, vir in temporalibus ac spiritualibus multum preferendus, rexit annis viginti. Qui multa beneficia huic monasterio contulit. Insuper dormitorium de novo construxit, ut hactenus cernitur, et clausit diem extremum anno Dominicæ incarnationis millesimo ducentesimo septuagesimo (12 Octobris); cujus anima in regione viventium requiescat

EPITAPHIUM PREDICTI.

*Seclo bis seno sit anno septuageno,
Transiit Octobris pater iste die duodeno.
Heu pulvis texit patrem, qui nos bene rexit
Bis denis annis. Jhesu miserere Jhohannis!*

(48) Sanderus écrit: Balderanus

PATROL. CLXXIV.

Superaddiderunt fratres:

*Gaudeat in celis abbas pius atque fidelis.
(Sepultus in medio chori).*

Abbas RASO, XIII^a, (ex nostris) rexit annis octo et obiit anno millesimo, ducentesimo septuagesimo octavo (3 Octobris).

Abbas JOHANNES DE BIERVLIET, XIV^a, religiosus, istius monasterii cujus scriptura adhuc viget, rexit annis viginti novem, et obiit anno Domini millesimo trecentesimo septimo (17 Januarii).

Abbas JOHANNES DE DONSA, XV^a (ex nostris) rexit modico tempore et resignavit. Qui obiit anno Domini m ccc vigesimo nono (24 Februarii).

EPITAPHIUM PREDICTI ABBATIS.

*Johannes natus de Donsa sit hic tumulatus
Abbas, prælatus humilis, cunctis quoque gratus
Exstitit in vita; post deveniens cenobita,
Non ad molita se gessit sed bene rita.
Anno milleno, cum mortis vulnere pleno,
Juncto bis deno, nono simul atque treceno,
Transiit in festo Matthæi tunc manifestato.
Huic precibus presto sis præsens quisquis adesto.
Annorum plenus fuit insuper octuagenus;
Hocque fidele genus paradisis servet amenus.*

Item in eodem silice.

*Hic pausant bini pariter fratres uterini
De Donsa nati, sint cum sanctis sociati.
Unus erat Jacobus monachus bonus hic reputatus,
Johannesque probus curatus Stipis amatus.
Qui missas quatuor celebrari constituerat
Ebdomada; frater nobis satis inde dederat.
Jam tribus his dictis confer, bone Christe, juvamen
Cordibus infectis, quod fiat poscimus, amen.*

Abbas ROGERUS WEVEL, XVI^a; quondam religiosus S^ti-Andree juxta Brugis. Rexit cum prædecessore annis viginti septem, anno millesimo trecentesimo xxx^o quarto (18 Octobris; sepultus juxta campanam atque capellam crucis).

Abbas JACOBUS TINTORIS (49), XVII^a, ex nostris, rexit annis viginti, et obiit anno m^o ccc^o quinquagesimo quarto (25 Augusti; sepultus in capella Marie).

Abbas ZEGARDUS KARLIN, XVIII^a, ex nostris, rexit annis viginti octo, et obiit anno Domini m^o trecentesimo octuagesimo secundo (27 Decembris; sepultus in fine ecclesie in meridiana parte).

Abbas NICOLAUS ALOUT, XIX^a, ex nostris, rexit annis undecim et obiit anno m^o ccc^o xciii^o, (25 Junii. Oriundus de Brugis, sepultus in capella Virginis Marie).

Abbas GEORGIUS, XX^a, quondam religiosus sancti Winoci Bergensis, rexit uno anno qui (abbatiam) resignavit, et transtulit se ad regendum prædictum monasterium S^ti-Winoci.

Abbas WITTUS TALLET, XXI^a, quondam religiosus S^ti-Bertini in Sancto Audomaro. Rexit annis decem et novem. Et obiit anno m^o cccc^o xiiii^o (14 Januarii).

Abbas JACOBUS dictus Coc, XXII^a (de Mechlinia), qui aulam claustralem reparavit et a fundamentis renovavit anno m^o quadragesimo xxi^o. Rexit.

(49) Sanderus écrit: Tinctoris.

annis viginti, et obiit anno m^o $cccc^o$ xxiiii^o (13 Augusti; sepultus in capella B. Marie).

Abbas JOHANNES DURYN, XXIII°, rexit annis decem et obiit Parisiis. Sepultusque in ecclesia collegiata S^{ti}-Benedicti ante S. Christoforum. Anno Domini millesimo $cccc^o$ quadragesimo tertio (8 Maii; ex nostris).

Abbas ANTHONIUS CLERICI, XXIV°, rexit duobus annis et obiit anno Domini m^o $cccc^o$ quadragesimo quinto (23 Decembris. Jacet in navi ecclesiae, consiliarius comitis, ex nostris).

Abbas HENRICUS ONDERMARCK, XXV° , qui fundamenta praesentis chori locavit, maceries in altum erexit, etiam quam plurima praeparamenta ad hoc opus apta reliquit (magnam sollicitudinem pro animabus habens), necnon multa alia beneficia ecclesiae contulit. Rexit annis quinque et resignavit, anno Domini m^o $cccc^o$, quinquagesimo primo. (Obiit autem Henricus abbas iste anno 1456, sepultus Lovanii, quinto Junii.)

(Diligentia et studio sequentis D. Aniani, praescripta omnia in memoriam manserunt.)

Abbas ANIANUS dictus Coussere. Oriundus de Castelensi territorio, quondam religiosus ac praepositus in monasterio S^{ti}-Winoci Bergensis, successit in regimine xxvi^o et accepit munus benedictionis, anno Domini m^o $cccc$ quinquagesimo primo, xii kalendas Julii, quae fuit dies sanctissimae Trinitatis. Qui desudans in agro dominico sollicitusque arca spiritualia et temporalia. chorum a suo praedecessore inceptum breviter complevit et ad perfectionem cum novis sedibus usque perduxit. Anno vero m^o $cccc$ lv^o , quinto kal. Maii, idem abbas, de consensu reverendi principis domini Johannis episcopi Tornacensis, fecit dedicare dictum novum chorum et duas novas capellas, atque consecrare duo altaria. Videlicet summum in honore sanctae Trinitatis (et apostolorum), et altare ad meridionalem partem chori in honore sanctae Crucis et S^{ti}-Benedicti. Reconciliarique navium ecclesiae, atrium, refectorium capitulum, dormitorium et claustrum per totum, per reverendum Dominum Guillelmum episcopum Sareptanum; praesentibus Jacobo sancti Andrae juxta Brugis, Jacobo de Capella Thosan, ac ipso Aniano Abbatibus aliisque ecclesiasticis personis quam pluribus. Videns insuper dictus Abbas corpus gloriosi principis nostri Arnulphi requiescere in quadam veteri capsula lignea, quae pro nimia vetustate erat tam modice praesentationis ac parvi apparatus, atque ob hoc veneratio ejusdem sancti omittebatur, fecit fabricari Brugis quoddam novum feretrum auro et argento, ut oculis patet intuentium, decoratum, in quo fecit translari sanctissimum corpus patris nostri Arnulphi, anno m^o $cccc$ lvii^o, prima die Maii, quae tunc erat dies dominica, praesentibus multis abbatibus, prepositis, doctoribus, curatis et cappellanis ac nobilibus, ceterisque utriusque sexus, in maxima multitudine, videlicet Gandensium, Bruggensium, Oudenburgentium, Dixmudensium, Novi-

portensium, Furnensium, Ostendensium, Bergensium, Ghistellensium, Ettelgheniensium, et Lessinghensium, qui omnes decoraverunt hunc locum mirabiliter, precedendo clerum processionaliter cum tedis infinitis, ac tubis bene sonantibus, in magno numero, cum devotione, gaudio et jocunditate. Haec vidi.

Copia litterae domini Tornacensis, de consensu translationis corporis S. Arnulphi episcopi.

JOHANNES miseratione divina Tornacensis episcopus Reverendo in Christo patri Domino GUILLERMO, eadem miseratione episcopo Sareptano salutem in Domino. Pridem venerabilis pater abbas monasterii sancti Petri Oudenburgensis nostrae diocesis, nobis exposuit, quod feretrum, quo gloriosissimum corpus S^{ti} Arnulphi, episcopi et confessoris, in eodem monasterio requiescens reconditum existit in capsula lignea, quae pro nimia vetustate est tam modice representationis et tam parvi apparatus, quod ob hoc veneratio ejusdem sancti, per Christi fideles omittitur et relinquitur. Quemque ad finem ut ipse sanctus per dictos Christi fideles veneretur et de eo laudes et praeconia cumulentur, idem abbas novum feretrum honorifice decoratum pro dicto gloriosissimo corpore, inibi de dicto veteri feretro transferendo et recondendo, confici fecit. Petens propterea et humiliter requirens quatenus in translatione hujusmodi nostrum consensum pariter et assensum praebere dignemur atque vellemus. Quocirca hujusmodi requisitioni tamque justae favorabiliter annuentes, vobis dictum vetus feretrum aperiendi, et ex eodem dictum gloriosissimum corpus cum orationibus solemnitatibus et ceremoniis ad hoc necessariis et requisitis assumendi et elevandi, et ad dictum novum feretrum transferendi, et in eodem reverenter recondendi licentiam et auctoritatem impartitur per praesentes sigillo camerae nostrae sigillatas, cum concessione triginta dierum indulgentiarum in forma consueta. Datum Insulis dictae nostrae diocesis, anno Domini m^o $cccc^o$ lvii^o, mensis Octobris die vicesima quinta.

(Sic sign. HULAND.)

Copia scripti in feretro positi juxta corpus praedicti sancti Arnulphi.

In nomine sanctae et individuae Trinitatis, Patris et Filii et Spiritus sancti. Hic requiescit gloriosum corpus sanctissimi patris ac defensoris nostri Arnulphi, episcopi et confessoris. translatum per reverendum in Christo patrem et dominum Guillelmum episcopum Sareptanum suffraganeum Reverendissimi in Christo patris ac Domini Domini Johannis episcopi Tornacensis, indictione quinta, Calisto tertio romanam sedem tenente, Johanne metropoli Remorum sedem regente, Karolo VI° rege Francorum regnante, Ludovico, nobilissimo Delphino Francke Brugis spatiente, Philippo autem Flandrense comite, anno sui regiminis xxxviii^o principiante, atque Aniano abbate curam Aldenburgensis cenobii Deo auctore administrante; mul-

tis præterea tam abbatibus, quam præpositis ceterorumque Christi fidelium cum gaudio ac devotione astantibus, actum solempniter, anno dominicæ incarnationis millesimo, Ut a posteris nostris indubitanter credatur, diligenter honoretur, ac in perpetuum celebretur, nomina et signa eorum qui huic translationi interfuere annotare sancitum est. Sigillum domini Guillelmi episcopi Sareptani. Sig. Aniani abbatis S. Petri Oudenburgensis. S. Jacobi abbatis S^{ti}-Andræe juxta Brugis. S. Nichasii, abbatis S^{ti}-Adriani martyris. S. Everardi abbatis de Dunis. S. Jacobi abbatis de capella Thosan. S. Petri abbatis beatæ Mariæ Middelburgensis. Sigill. Lymani abbatis S^{ti}-Nicholay Furnensis. Sigillum Hectoris præpositi de Eversam. Sig. Jacobi abbatis beatæ Mariæ de Zunnebeke. Sig. Anthonii abbatis S^{ti}-Bartholomæi de Eechout. S. Wualteri præpositi Ecclesiarum beatæ Mariæ Brugensis ac S^{ti}-Petri Casletensis. »

Copia litteræ datæ parochianis de Tidegheem in donatione reliquiæ ejusdem sancti.

« Guillelmus miseratione divina episcopus Sareptanus et Anianus, eadem permissione, humilis abbas monasterii S^{ti}-Petri Oudenburgensis, Ordinis S^{ti}-Benedicti Tornacensis diocesis, universis Christi fidelibus præsentibus litteras inspecturis, salutem in Domino sempiternam. Notum facimus quod anno incarnationis Domini Nostri Jhesu-Christi millesimo quadringentesimo l. xi^o, die prima mensis Maii, visitato per nos aliosque quamplures diversarum ecclesiarum, ut decebat, prælatos, glorioso corpore sanctissimi patris nostri Arnulphi episcopi et confessoris, in prædicto monasterio requiescentis, in quadam veteri capsula, ex qua de speciali mandato reverendi in Christo patris ac Domini Domini Johannis, eadem miseratione divini episcopi Tornacensis, per dictum abbatem obtento, idem sanctissimus confessor Domini Arnulphus exstitit solemniter ad novum feretrum honorifice argento et auro decoratum translatus, et reconditus est.

« Ad humilem igitur supplicationem honorabilium virorum curati provisorumque fabricæ parochialis ecclesiæ de Tidegheem, dictæ Tornacensis diocesis, unde idem gloriosus sanctus Arnulphus exstitit oriundus, unam de eodem sanctissimo et gloriosissimo confessore reliquam antedictis curato et provisoribus eadem humiliter et devote petentibus concessimus et donavimus, quatenus in eadem ecclesia, locisque adjacentibus posset ardentius et devotius venerari et honorari, in quorum omnium præmissorum testimonium præsentibus litteras sigillis nostris duximus roborandas, anno mense et die suprascriptis. »

(50) Ce paragraphe a été écrit après la mort d'Anianus par une main du xve ou xvie siècle.

(51) Nous avons réuni en un seul tableau, qui se trouve plus bas, les armes des abbés d'Oudenbourg, que nous trouvons dispersés dans le ms. C'est là qu'il faudra chercher toutes celles dont il sera fait mention dans la suite.

A Omnibus prædictis rite peractis idem Anianus abbas fecit consecrari per Guillelmum episcopum Sareptanum sepeditum altare in capella curtis nostræ de Boomburck, anno Domini m^o cccc^o l^o viii^o, kalendis Augusti, quod erat in crastino S^{ti}-Jacobi Apostoli. Fecitque eodem anno reparaciones multas ibidem in domibus cum fossatis circumquaque.

Eodem anno dictus abbas redemit ex manibus filiorum Egidii de Capella curtem nostram de Hemeelgheem, quam tenebant ad vitam cum omnibus domibus et pertinentiis. Pro quibus exposuit mille lib. paris. et ultra. Istis temporibus reparatum fuit fossatum curtis nostræ vulgariter vocatæ *Sinte Aernouds-Goed*.

B Anianus me conlari et sacratam nuncupari Petram fecit, in honore S^{ti}-Petri, Petro actore, anno Domini m^o cccc^o lx^o.

Et me idem Anianus per ejusdem Petri manus simul tempore conlari fecit, Paulamque vocari.

Igitur (50) ANIANUS prædictus Abbas XXVI° hujus loci, cujus arma hunc in modum exstant (51), postquam multa pia opera ecclesiæ nostræ contulisset, in vinea Domini haud segniter laborasset, undecimo regiminis sui anno migravit a seculo, anno millesimo quadringentesimo sexagesimo secundo, penultima die mensis Maii, sepultus est in medio chori nostri cenobii.

Quoniam (52) videmus nostrorum abbatum catalogum interruptum ob negligentiam scriptorum, jam opere precium estimamus supplere numerum, ut posteri cognoscere possint, quo ordine quisque vices suas gesserit. Igitur sicut ab antiquioribus nostris accepimus, qui scribendi sunt abbates singillatim exprimere intendimus.

Post mortem Aniani abbatis videlicet CLEMENS EGIDI, monachus hujus cenobii sit XXVII° abbas hujus monasterii; illustrissimi ducis Burgundiæ et comitis Flandriæ consiliarius. Qui abbas hujusmodi habebat arma veluti figura hæc ostendit. Hic præfuit uno tantum anno atque obiit 1463, die 14 mensis Junii; sepultus in capella sanctæ crucis nostræ ecclesiæ.

D RAPHAEL DE MARCHATELLIS, filius Philippi magni ducis Burgundiæ, attamen mariti matris suæ cognomentum retinuit. Doctor Parisiensis et monachus S^{ti}-Petri Gandensis. Fuit abbas XXVIII° Oudenburgensis, qui curtem de Erninghem emit, et amortizationem a Duce obtinuit, tali sub conditione, ut Carolo vivente, in die S^{ti}-Martini (quia ea die se natum dicebat) in monasterio prima Missa cantaretur de Spiritu sancto: post mortem vero ejusdem Caroli perpetuum Requiem. Ipse abbas nostrum dormitorium (quia cum tecto ceciderat) confractum, suo

(52) Ce paragraphe et tout ce qui suit jusqu'aux mots: *ficta et assumpta sunt, qui...* sous Olivier Van Der Hulst, paraît avoir été rédigé sous cet abbé, entre l'année 1547 et 1550. La suite a été ajoutée après sa mort, car la Vie de Gaspar de Bovincour est écrite d'une autre main.

tempore postquam abbreviasset, in australi parte reedificavit et artesiis coöperuit. Tandem cum xv annis præfuisset, anno scilicet Domini 1478. resignans, factus est abbas S^{ti}-Bavonis Gandensis; deductus illustre quinquaginta equitibus; ac obtinuit episcopatum Rocensem, at minime administravit: cujus arma hunc in modum exstant. Mortuus vero et sepultus fuit in cenobio Gandensi, quarto die Augusti.

WALTERUS DE LACU, Religiosus S^{ti}-Petri Blandiniensis ac secundus Prior, fuit abbas XXIX° cenobii nostri Oudenburgensis, annis undecim. Hujus arma hic apparent. Obiit autem anno Domini 1489, die 16 mensis Septembris. Sepultus in capella B. Mariæ monasterii nostri.

JACOBUS JACOBI, oriundus de Brugis, monachus, hujus loci vinarius, fuit XXX° abbas Oudenburgensis, electus Brugis in sacristia S. Salvatoris. Præfuit circiter xi annis. Hic erat consiliarius illustrissimi principis et ducis Burgundiæ ac Brabantiae atque comitis Flandriæ, Domini Philippi. Sub hoc abbate conventus noster dispersebatur propter milites de Slusis, vastatores Flandriæ, quorum bellum dicebatur *de garde*. Constituitque coadjutorem monachum de Vlierbeka, juxta Lovanium, cujus nomen Jacobus Courteville, et obiit anno 1500, quinto die mensis Augusti. Sepultus ante altare sanctæ crucis, ut patet ex lapide, ubi arma ejus hoc modo clarent.

JACOBUS DE COURTEVILLE, monachus cenobii Fliercensis, divi Benedicti Jordinis, fuit abbas XXXI° Oudenburgensis, consecratus in Decollatione S^{ti}-Joannis-Baptistæ, cujus arma hoc signo depingebantur. Qui anno 1518, sui vero regiminis 18°, resignatione facta, fratri suo D. Antonio, transtulit se in profesto Apostolorum Petri et Pauli ad regendum monasterium D. Winoci Bergensis, non sine magnis obstaculis; ibidem mortuus anno Domini 1524, die 19 Novembris.

ANTHONIUS DE COURTEVILLE Domini Jacobi prædicti frater, quondam canonicus præmonstratensis, cenobii D. Andreæ in nemore Ambianensis diocesis, fuit XXXII° abbas hujus loci, ex resignatione sui fratris, consecratus in festo Jacobi et Christophori. Hic fecit ædificari locum venerabilis sanctuarii, in choro ex albis lapidibus, ut patet. Deditque ornamenta ecclesiæ mirifica ex rubo holoserico, cujus arma inibi tali forma clarent, ut præscribitur. Dum autem præfuisset 19 annis obiit anno Domini 1636, sexto die mensis Octobris, ac sepultus est in sinistro latere presbyterii juxta parietem sine memoria. Qui substituit sibi ex procuracione comitissæ Flandriæ, quemdam fratrem Augustinensem, e Gandavo, nomine Gedeonem, qui adeptus suffraganeatu, recusavit abbatiam, contentus pensione 50 lib. gr. annua a successore.

JOANNES DE GREBOUAL, oriundus de Steenweercke, monachus S. Salvatoris in Ham, at prior tunc proprietarius de Beouverie in Arthesia postulatus a fratribus, loco Gedeonis ut supra, consecratus est

Brugis in domo S^{ti}-Bertini, 18 Februarii, abbas Oudenburgensis piæ memoriæ. Hujus insignia vidi in diversis locis nostri monasterii depicta, tali ornatu: qui digne et laudabiliter iv rexit annis atque obiit anno 1540, die 25 mensis Augusti, postridie nempe S^{ti}-Bartholomæi. Jacet in capella B. Mariæ sepultus. Unus monachus ex sibi subditis, Jacobus Michiels, describens composuit illius epitaphium:

*Hic jacet abbatum decus, hic clarissimus abbas
Hujus Joannes gloria magna domus.
Hunc Greboualla domus celebris produxit et ampla,
Flandria progenit, arthesium coluit,
Hans juvenem excepit, Benedicti norma refinxit,
Quam subit octennis, religione flagrans.
Sic Beouverie suum sumpsit Christina Priorem,
Qui prior effectus, alius enicuit.
At Deus omnipotens simul et pia numina cuncta
Ne male pervertat ulla procella virum.
Hinc alto properare suo dat numine sancto;
Oudenburga datur, ante petita domus,
Quam rexere patres, celebresque piique triginta
Et duo: percelebris tertius iste fuit.
Magna dedit vitæ miseris solatia: magnum
Jure malo pressis præsidiumque fuit.
Præripere virum nobis verum invida fata.
Intempestiva mors tulit alta nimis.
Excoquitur morbo quidquid contraxerat orci,
Terra tegit corpus. Spiritus astra tenet.
Da Pater omnipotens regnum celeste paratum,
Quod cruce restituit filius ille tuus!
Tu quoque, lector amans, manes ne flamma peruret
Hunc vestris precibus exonerato piis.*

CHRISTIANUS VAN BASSEVELDE, natus in hoc Oudenburgensi oppido, religiosus hujus monasterii, atque cellerarius, receptor, nec non prior, factus est abbas XXXIV° hujus loci, consecratus Dominico ante festum S^{ti}-Martini, in Novembri, cujus arma taliter efficta erant. Hic præfuit uno anno tribusque mensibus et obiit anno Domini 1541, die 22 mensis Januarii, more remensi, sepultus autem in capella S^{ti}-Crucis cenobii nostri. Ipsius epitaphium dominus Franciscus Kempe composuit:

*Hic situs est abbas a Christi nomine dictus,
Nomine cum vita conveniente pia.
Moris erat sancti et litterarum cultor amandus,
Religionis honos, cenobiiue decus.
Dum sollemnis erat festis Vincentiis horis
Liquit mortales corporis exuvias.
Bassevalem victa cocyti peste frementis
Elisii Christus colloceat arce soli!*

JOANNES VAN DER WEERDE, monachus et receptor cenobii D. Andreæ Stratensis, fuit XXXV° abbas hujus loci; consecratus primo die Maii 1542. Dumque rexisset circiter quinque annos, resignatione facta majestati imperiali atque commendata Domino Oliverio, suo quondam priori, rediit ad cenobium præfatum, scilicet D. Andreæ, juxta Brugas; anno 1561, die 12 Decembris: sepultus in sui monasterii choro, nosque exequias egimus cum tricenario.

OLIVERIUS VAN DER HULST, monachus et prior monasterii Stratensis S^{ti}-Andreæ juxta Brugas. fuit abbas XXXVI° S^{ti}-Petri Oudenburgensis, consecratus ipso die S^{ti}-Benedicti in Martio 1547; cujus arma secundum cognomen ejus ficta et assumpta

sunt; qui (53) anno 1550, prælationis autem suæ A tum per D. Petri Curtii primi antistitis onitum, sede Brugensi. Qui cum a prædecessore suo congestam pecuniæ reperisset massam, non modicam, in ipso statim prælationis suæ initio totam abbatialem domum e fundamentis excitavit novam, destructis veteribus, quas repererat, ædibus ac erectis cubiculis, longe splendidissimis ac magnificis, totamque domum abbatialem copiosa non minus, quam sumptuosa ac splendida præter antiquam monasterii consuetudinem, brevi temporis spatio, decoravit suppellectili, tapetibus, picturis variis, auleis hispanicis parietes convestivit, ita ut per subitam sui metamorphosim, non tam domus abbatialis, quam curia videri potuisset regalis. In conventu quoque binas a prædecessore erectas ambitus B partes vitreis complevit, ac decoravit sua et conventus insignia apponendo, residuamque anterioris ecclesiæ partem lapide substravit ordunico, ibique a campanili usque ad porticum in aquilonari parte, ad majorem ecclesiæ decorem, insignes cancellos ex albo lapide confectos, erexit. Vir erat vultu spectabilis, ore facundus, moribus præclaris ornatus, apparatu gaudebat magnifico, nobilibus Belgicæ charissimus, illisque conjunctus familiarissime, adeo ut quarto prælationis suæ anno, videlicet 1572, a quaternis Flandriæ membris, ob difficilia tum reipublicæ tempora, necessitatem expositurus ad Philippum II, regem Hispaniæ et Flandriæ comitem, ablegatur: quam legationem summa cum laude peregit, suum nomen celebre reddidit, insignem voce C omnium, qui legationis comites fuerunt, gloriam reportavit, ac denique suo monasterio immortalem sui memoriam reliquit. Præfuit autem annis septem, obiitque post longam corporis infirmitatem xi die Februarii, anno Domini 1577, apud Phanum Divi Michaelis prope Brugas, in castello cui Craneburg vocabulum est, quo variandi aeris, valetudinis recuperandæ gratia sese receperat; postea ad monasterium reductus, in choro summo, ad sinistri altaris chorum juxta parietem sepultus est.

*Hoc jacet in tumulo, dederat cui nomen Olyva
Ipsaque cognomen Taxus acuta, pater.
Prima reformati vixit quæ gloria claustrii
Augustusque sacræ religionis honos.
Cujus erat (nomen fuit ut virtutibus æquans)
Innocuis placidum, fontibus esse truceum.
Pungentes iræ stimulus notat hispida Taxus.
Iudicium mentis præbet olyva piæ.
Wettera nascentem prior hunc concernere ab alvo
Promeruit, Iris Ganda fovere bonis.
Andreas monachum hinc crucifær facit atque Priorem,
Abbatem Aldenborg possidet inde sibi.
Sextus ter denis abbatibus additur abbas,
Nec fuit e cunctis quolibet ipse minor.
Quidquid in antiquis virtutis imagine luzit,
Pervolat innumeris dotibus iste bonis.
Præfuerat lustris abbas ita rite quaternis,
Annus et accrevit inde secundus ei;
Tertius accessit (male sed complendus) iniquo
Omne: quem nunquam sic prosperasse velim.
Morte nonis rapitur non digna quippe decembris,
Hei mihi pro meritis qualia dona refert!
Quod superest, meritum precibus comitare parentem
Et memori semper corde tenete virum,
Et quoties facies, non sit grave dicere, quæso:
Patris Olyverii, molliiter ossa cubent!*

D. JASPAR DE BOVINCOURT (54), eques hierosolymitanus, oriundus ex Bapalmis, Arthesii oppido, religiosus ac œconomus Monasterii sancti Salvatoris in Aquiscincto, prope Duacum, hujus cœnobii XXXVII° et a reformatione secundus destinatur nobis abbas a curia Bruxellensi, viii idus Aprilis, anno reparatæ salutis 1569, anno ætatis suæ 40°, benedictionisque munus et gratiam in suo præfato monasterio Aquiscinctensi a R^o Atrebatensi episcopo, Francisco Richardoto, viii^o idus Maii ejusdem anni, in Dominica *Cantate*, sortitus est, vacante

(53) Olivier Van der Hulst a fait continuer le catalogue des abbés, depuis Anianus XXVI° abbé, jusqu'à ces mots: *Ficta et assumpta sunt, qui.*

(54) Cette Vie est écrite d'une main qui n'en a

XXXVIII°. Huic successit in dignitate abbatiali R. Dominus MELCHIOR WUERAERT (55), anno 1577 per Joannem Austriacum, et vix resedit in abbatia, propter sectarios, utpote 24 Septembris 1578 coactus cum suis religiosis deserere proprium monasterium; fuit peste sublatus et sepultus Neoporti mense Octobri, in ecclesia parochiali, anno 1583.

XXXIX°. Huic successit A. D. JOANNES BOURNIER, anno 1584, qui vix t^{er} inter intestina bella ut numquam potuerit residere. Hic abbas una administravit abbatiam S^{ti}-Andræ, juxta Brugas. Officium divinum penitus a Geusiis interdictum fuit per 40 annos, deinde monasterium versum in fortalium, usque ad annum 1616, die Ste-Agnelis, quo mortuus est Brugis et sepultus in S^{ti}-Salvatoris, in sacello Beatæ Mariæ Lauretanæ, in libera

pas écrit d'autres. L'écriture gothique cesse ici avec le XXXVIII° abbé.

(55) L'histoire de cet abbé, et des suivants jusqu'à Charles Choleyns inclusivement, est d'uz

sepultura, cum epitaphio quod hodie adhuc visitur in pariete inter duas fenestras laterales ejusdem sacelli.

XL^a. Huic successit eodem anno, nempe 1616, per serenissimos principes Albertum et Isabellam archiducibus denominatus, R. D. JOANNES MAXIMILIANUS D'ENCHIEN, nobili apud Brabantos stirpe ortus, religiosus Vedastinus, sacre Theologiæ licentiatus, ac præses collegii S^{ti}-Gregorii Duaci; hic sepius deputatus fuit a Clero ad ordines Flandriæ, et magna ex parte recuperavit bona monasterii, quæ per 40 annorum spatium a Geusiis occupata et perditæ fuerant, monasterium versum in fortalium regium instauravit ex toto. Mortuus est anno ætatis suæ 79^a, prælaturæ 47^a, anno 1662^a, 20 Augusti, Brugis, in refugio suo, et sepultus in monasterio Aldenburgensi, in medio presbyterii, cujus epitaphium est lapidi inscriptum.

Interim sedes vacavit ad annum 1664, quando substitutus fuit a Rege Hispaniæ, Philippo IV, R. D. CAROLUS GHELEYS Winoci-Bergensis, religiosus et cantor, hujus monasterii abbas XLI^a. Hic a summo Pontifice Alexandro VII° obtinuit mitram et pontificalia, et ipsis kalendis Januarii 1665 mitratus fuit in choro S^{ti}-Donatiani, a R^o ac Illust^o. Roberto de Haynin episcopo Brugensi, assistentibus RR. admodum ac ampl. DD. De Wignacourt abbate S^{ti}-Winoci et Benedicto Van Den Berghe, abbate S^{ti}-Andræ, in præsentia marchionis De Castel Rodrigo tunc Belgii gubernatoris, totiusque aulæ.

Fuit hic abbas deputatus a Clero ad ordines Flandriæ, et mortuus est Brugis in refugio, anno 1677, et sepultus in monasterio, in medio presbyterii. Hic reliquit monasterium immensis debitis oppignoratum ita ut vix supersit aliqua spes. Requiescat in pace.

XLII^a. Huic immediate successit denominatus per excell. Ducem de Villa Hermosa pro rege Carolo II gubernatorem Belgii, R. D. PHILIPPUS GUERARD (56) natus de Gandavo, prior monasterii Aldenburgensis ac religiosus professus ejusdem, mitratus ac benedictus in capella sacri Cruoris ab illust. Domino Francisco De Baillencourt, episcopo Brugensi, anno 1698. Mortuus Brugis in refugio, anno 1679, 14^a mensis Martii, et sepultus Aldenburgi in medio presbyterii.

Anno Domini 1676, cum monasterium Aldenburgense vacasset per duos menses, denominatus fuit per excell^m Ducem De Villa Hermosa, pro rege Carolo II gubernatorem Belgii, A. D. ALBERTUS

écriture très-négligée du XVIIe siècle. La phrase qui termine la vie de Charles Gheleys : *Hic reliquit monasterium immensis debitis oppignoratum, ita ut vix supersit aliqua spes*, me porte à croire que cette partie du catalogue a été rédigée immédiatement après la mort de cet abbé, et sous l'impression bien triste que laissait sa mauvaise administration. Il mourut en 1667. Cependant l'histoire des deux abbés suivants est écrite de la même main.

(56) La vie du XLIIe et du XLIIIe abbé, est écrite d'une même main, mais différente des autres.

FREDERICUS TAYE, ex Baronibus Wemmelams, religiosus monasterii S^{ti}-Salvatoris in Eenam, fuitque installatus, benedictus et mitratus, ab illust. Domino Francisco De Baillencourt, episcopo Brugensi, in monasterio Aldenburgensi, 24^a mensis Junii ejusdem anni, estque abbas hujus monasterii XLIII.

Anno 1687, mense ... die ... R. D. AUGUSTINUS VERMEULEN (57) Brugensis, religiosus, et ante prior, ac præpositus Blandiniensis, exacto prædecessore, denominatus fuit ab excell. Domino Marquisio de Castagna, pro rege catholico Carolo II gubernatore Belgii, qui et non multo post, confirmatus et mitratus fuit abbas ab Ill. et R. Domino Humberto Guillelmo (a Precipiano) episcopo Brugensi, in capella sui palatii episcopalis, in Bruga, hujus monasterii XLIV^a, qui et invenit monasterium alieno ære terribiliter oppignoratum et summe gravatum, debitisque multis oneratum : ad quæ successerunt illa grandia bella illata a rege Franciæ, post fractam toties pacem, et treugam viginti annorum, contra Imperatorem, Regem catholicum et omnes confederatos Germaniæ, Hollandiæ et Angliæ.

(XLV^a) Huic successit MARTINUS GEERTS; accepit litteras patentes Bruxellis signatas de 2° Aprilis, 1698, a Carolo II. Hic religiosus S^{ti}-Petri Gandavensis fuit, Gandæ impilatus a Philippo Van Der Noot, 24 mensis Junii 1698, in sua abbatiæ. Assistebat, abbas Gandavensis et Eenamensis. Sumpserat possessionem 13 Aprilis 1698, obiit 11 Octobris, anno 1700. Cujus divisio erat : *Non recuso laborem*.

Hujus loco subsecutus est GREGORIUS LAMBERTI (58) hujus abbatiæ religiosus et prior, XLVI^a abbas. Accepit litteras potentiales Bruxellis de mandato Philippi regis Castillæ signatas M. Barde, de 25 Januarii 1701. Institutus 1° die Martii ejusdem anni a Petro Boury, canonico cathedralis et officiali, et Andrea Mendez canonico ejusdem ecclesiæ de mandato Guilielmi Basseri, episcopi Brugensis, et Brugis in sacello episcopali ab ips^o, die 17 Aprilis 1701 solemniter infulatus. Obit. 17 kalendas Maii, sive 16 Aprilis 1713.

AMANDUS NEIRYNCK, XLVII^a abbas hujus domus, religiosus S^{ti}-Petri in monte Blandini, Bruxellis denominatus fuit ab Imperatore Carolo, 14 Januarii 1716. Signata erat denominatio, ab A. Bollaert; die autem 8 mensis ... 1716 confirmatus, obiit 9 Martii 1721.

Reverendus Dominus JUDOCUS GRAMON (59) reli-

(57) Les dates omises à cette ligne manquent dans le ms. La vie de cet abbé a été écrite aussitôt après sa mort. Il en est de même de la suivante.

(58) L'histoire de cet abbé et de tous les suivants a été rédigée après 1803, par les soins du P. Bouten, qui avait reçu la grande chronique en partage. J'ai retrouvé dans le volume les notes qui ont servi à la rédaction, elles paraissent avoir été prises dans les archives du couvent. L'écriture de cette dernière partie du catalogue est celle d'un enfant.

(59) L'auteur de ce catalogue a oublié le numéro

giosus et per decem annos professor S^{ci}-Winoci Bergensis, in qualitate Prioris circiter per 13 annos abbatiam nostram gubernavit, idque defectu æris et subditorum; nam abbatia, ut fertur, erat terribiliter gravata debitis, tantum constabat tribus religiosis, et vix habebant unde viverent. Is totis viribus laboravit ut succurreret, sed mors nimium propera 15° kalendas Julii 1732 eum sustulit.

Huic successit in abbatiâ dignitate R. D. FOLQUINUS GRAMON, XLVIII° abbas, frater defuncti prioris, religiosus Divi Bertini professus, ubi pietate, zelo, eruditione magnus, professor erat, quem ut talem religiosi rogaverunt ut dignaretur onus illud suscipere, Hic factus pro merito magnus prior, professor, pastor sed major in abbatiâ dignitate, et maximus dum inter illustres Flandriæ ordines factus assessor primarius fuerat. Denominatus fuit ab imperatore Carolo VI Bruxellis, 16 Augusti 1734; assistebant abbas S^{ci}-Winoci et abbas S^{ci}-Andrææ. Obiit 31 Decembris 1736, ætatis suæ 42°.

GODEFRIDUS COLLIER, religiosus Affligeniensis, hujus abbatiæ XLIX° abbas, non impilatus, vir pius et amabilis, in oratione assiduus ab omnibus pro sæncto reputatus, circiter per annum abbatiam rexit et meritis plenus obdormivit in Domino, 17 Octobris 1739.

MAURUS ELOV, religiosus ex monasterio S^{ci}-Adriani Gerardi-montis L^o abbas hujus domus, cum ambitum construxisset, et multos fundos deperditos litibus monasterio recuperasset, obiit 15 Junii 1760, ætatis suæ anno 64°, regiminis 21°. Hic domum hanc pene collapsam in spem contra spem a fide roboratus restituit, suffulsit, restauravit, in arduis prudens, in adversis ubique constans, in Deum pius, in labore indefessus, qui in posterorum memoria perennet.

PAULUS DIERIEXEN, religiosus hujus loci professus, LI° abbas, accepit litteras patentes Bruxellis signatas ab A. De Ferrari, Maria-Theresia regina Hungariæ regnante, de data 20 mensis Augusti 1760, institutus 11° Septembris et a Joanne Roberto Caimo, episcopo Brugensi in sacello episcopali die 14 ejusdem mensis et anni accepit abbatialem benedictionem. Fuit hic vir valde mitis et ab omnibus religiosis amatus, magnam curam habuit restaurandi

d'ordre de cet abbé, qu'il a donné au suivant; de là une erreur qui se poursuit jusqu'à la fin du catalogue; nous l'avons réformée dans le tableau syno-

A ædificia villarum; obiit 13 Martii 1773, ætatis suæ 64°.

PETRUS COUDELIER, Neoportanus, religiosus hujus domus, LII° abbas inveniens pecuniarum massam, quam prædecessor pepererat, cœpit novam abbatiam ædificare, cum tertiam partem a fundamentis ad fenestras struxerat, videns ærarium penitus exhaustum a proposito cessavit. Sed ante mortem alio in loco ædificavit quarterium pro hospitibus celeberrimum; destruxitque primum inceptum. Hic suis et sibi parcus abbatialem curam per quindecim annos administravit. Religiosus ille cultor pastoralis curam, quam 31 annos tenuerat, factus abbas non deseruit, donec tandem in senectute bona, subito, 17 Junii 1788, reddidit spiritum, cum vixisset 78 annos. Sepultus est in cœmiterio parochiali in sepulchro lapideo ante crucem, quia a Josepho II° imperatore prohibitum erat in ecclesiis sepelire.

PAULUS DE BROUWERE, itidem Neoportanus, hujus abbatiæ religiosus, LIII° abbas, nepos defuncti, a pastornatu de Zantvoorde vocatus, et a Josepho II, imperatore romano, signatas accepit litteras, de data Januarii 1789. Institutus fuit a secretario De Gryse et a canonico cathedralis... et ab Illust. Domino Felice Guilielmo Brenaert, episcopo Brugensi in ecclesia abbatiâ solemnî pompa, 19 Aprilis ejusdem anni, infulatus. Magnanimus ille vir accepto avunculi sui thesauro cœpit ædificare, pingere, nitorem domus quærere, rheda circuire, in multis opulentis recreationibus populum invitare. Istis et similibus expensis domum adeo gravavit debitis, ut C respublica gallicana in communi suppressione, 16 Februarii 1797, religiosos cum duce, manibus pene vacuis expulerit. Ipse rediens ad relictam pastorem curam, ibi cum deservitore aliquandiu vixit, sed videns se non posse subsistere, proventibus non solutis, a rusticis promissis, vendidit quæ sua erant, et reliquit curam suam et postea seductus juravit juramentum gallicanum et cœpit vagari, cum non inveniret locum ubi requiesceret pes ejus, parvis, quæ habebat, dilapidatis, ad amentiam devenit, et Brugis inclusus in domo, talibus præparata, vixit, donec tandem sui compos, acceptis omnibus sacramentis ecclesiæ, oppressus febribus, 22 mensis Maii 1803, obierit et ibi in domo ubi servabatur, jussu fratris 24° sepultus.

ptique qui se trouve à la fin de l'avertissement, page 50.